

به نام خدا			
سؤالات آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان‌ماه
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		طراح: یاری
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		دبیرستان:
			سال تحصیلی:

سؤالات صفحه اول

۰۰۰ توضیحات آزمون ۰۰۰

سی و یک پرسش با توجه به موضوعات درس‌های ۱ تا ۵ کتاب درسی تهیه شده که برای پاسخ به آن‌ها ۷۵ دقیقه فرصت دارید.

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره) معنی واژه، املائی واژه و دستور

در عبارات و اشعار زیر، معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

۰/۲۵	(.....)	تاجِ سرِ گلین و صحرا منم	۱
۰/۲۵	(.....)	ب) رنج هیچکس ضایع مکن و همه کس را به سزا، حق شناس باش.	
۰/۲۵	(.....)	ج) وین بوم محنت از پی آن تا کند خراب بر دولت آشیان شما نیز بگذرد	
۰/۲۵	(.....)	د) چندان تناوری و بلند که به هنگام تماشا کلاه از سر کودک عقل می افتد.	

معادل درست هر یک از توضیحات زیر را از داخل کمانک انتخاب کنید.

۰/۲۵	(شفق ----- فلق)	الف) سرخی خورشید هنگام صبح، سپیده صبح، فجر	۲
۰/۲۵	(محال ----- مولع)	ب) بی اصل، ناممکن، اندیشه باطل	

املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

۰/۲۵	(.....)	الف) زین (نمط - نمت) آن مست شده از غرور / رفت و ز مبدأ چو کمی گشت دور	۳
۰/۲۵	(.....)	ب) هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم / در (حظیظ - حضيض) هم می توان عزیز بود	

در هر یک از عبارات زیر، یک غلط املائی وجود دارد، آن را پیدا کرده و اصلاح کنید.

۰/۲۵	(.....)	الف) خواست کز آن ورته قدم در کشد / خویشتن از حادثه برتر کشد	۴
۰/۲۵	(.....)	ب) خونت با خون بهایت حقیقت در یک تراز ایستاد و عظمت، ضامن دوام جهان شد.	

در گروه کلمات زیر، دو غلط املائی وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کنید و شکل صحیح هر یک را بنویسید.

- (صاحب پیرایه - بهر سهمگن - قرابت و فامیل - بشریت رهگذار - آب عجل - طالع مسعود - غرش و عوعو)
- ۰/۵ (.....)

جدول مقابل را کامل کنید. (با حفظ شخص)

۰/۵	فعل	امر	مضارع اخباری	۶
	دیده بودید			

در عبارات زیر، کدام قسمت جمله حذف شده است؟ نوع حذف را در هر عبارت بنویسید.

۰/۵	(.....)	الف) گفت: جان پدر! تو نیز اگر بخفتی، به از آن که در پوستین خلق افتی.	۷
۰/۵	(.....)	ب) این جهان خانه خداست و فرش وی زمین است و چراغ وی ماه.	

مصراع دوم بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی مرتب کرده و بنویسید.

- چون بگشایم ز سر مو شکن   ماه ببیند رخ خود را به من
- ۰/۷۵ (.....)

با توجه به عبارت «عاقل از منافع دانش هرگز نومید نگردد و در دفع مکاید خطرناک دشمن تأخیر صواب نبیند»:

۰/۲۵	(.....)	الف) نقش دستوری واژه «منافع» چیست؟	۹
۱/۲۵	(.....)	ب) در گروه «مکاید خطرناک دشمن» هسته و وابسته را مشخص کنید و سپس نوع وابسته‌ها را بنویسید.	

۰/۲۵	(.....)	برای واژه «رونق» یک مترادف بنویسید.	۱۰

به نام خدا							
سؤالات آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان ماه				
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		طراح: باری				
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		دبیرستان:				
	سؤالات صفحه دوم		سال تحصیلی:				
ردیف	سؤالات صفحه دوم						
	(ب) قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر، تاریخ ادبیات و آرایه‌های ادبی						
۱ ۱	۰/۲۵	مصرع اول بیت « ..... » الف) به جز از علی که گوید به پسر که قاتل من ب) به جز از علی که آرد پسری ابوالعجائب	که عَلم کند به عالم شهدای کربلا را؟ « کدام است؟				
۱ ۲	۰/۲۵	مصرع دوم بیت « برو ای گدای مسکین در خانه علی زن الف) که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را	« کدام است؟				
۱ ۳	۰/۵	مصرع دیگر هر یک از بیت‌های زیر را بنویسید. الف) علی ای همای رحمت، تو چه آیتی خدا را!					
	۰/۵	ب) ..... به علی شناختم من، به خدا قسم، خدا را					
۱ ۴	۰/۵	در جدول زیر، مشخص کنید که هر یک از آثار گروه «الف» متعلق به کدام نویسنده یا شاعر گروه «ب» است.					
		<table border="1"> <thead> <tr> <th>گروه الف</th> <th>گروه ب (* یک واژه اضافه است)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>قابوس‌نامه / سیاست‌نامه</td> <td>نصرالله منشی / خواجه نظام‌الملک توسی / عنصرالمعالی کیکاووس</td> </tr> </tbody> </table>	گروه الف	گروه ب (* یک واژه اضافه است)	قابوس‌نامه / سیاست‌نامه	نصرالله منشی / خواجه نظام‌الملک توسی / عنصرالمعالی کیکاووس	
گروه الف	گروه ب (* یک واژه اضافه است)						
قابوس‌نامه / سیاست‌نامه	نصرالله منشی / خواجه نظام‌الملک توسی / عنصرالمعالی کیکاووس						
۱ ۵	۰/۲۵	« دیوار » اثر کیست؟ الف) نیما یوشیج ب) سیف فرغانی ج) شهریار د) جمال میرصادقی					
۱ ۶	۰/۲۵	درستی یا نادرستی عبارت زیر را تعیین کنید. شعر سپید « پاسداری از حقیقت » از کتاب « گوشواره عرش » اثر « موسوی گرمارودی » انتخاب شده است. درست نادرست					
۱ ۷	۰/۲۵	آرایه ادبی کدام گزیننه در بیت « لیک چنان خیره و خاموش ماند / کز همه شیرین سخنی گوش ماند » وجود ندارد؟ الف) حس آمیزی ب) کنایه ج) مجاز د) تشبیه					
۱ ۸	۰/۲۵	کدام یک از ترکیبات زیر، « اضافه تشبیهی » است؟ الف) وجدان تاریخ ب) تن ساحل ج) تیر جور د) لبان اراده					
۱ ۹	۰/۵	در کدام یک از عبارت‌های زیر، آرایه «حُسن تعلیل» وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید. الف) درختان را دوست می‌دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند. ب) بر تالابی از خون خویش در گذرگه تاریخ ایستاده‌ای.					
۲ ۰	۰/۲۵	با توجه به بیت « در بُن این پرده نیلوفری / کیست کند با چو منی همسری؟ » به پرسش‌های زیر پاسخ دهید: الف) در مصرع اول، « پرده نیلوفری » استعاره از چیست؟ ب) در مصرع دوم، « همسری کردن » کنایه از چیست؟					
۲ ۱	۰/۲۵	در بیت « گه به دهان، بر زده کف چون صدف / گاه چو تیری که رود بر هدف » یک نمونه جناس مشخص کنید.					
۲ ۲	۰/۲۵	در بیت « چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد » یک نمونه تضاد مشخص کنید.					
۲ ۳	۰/۵	بیت زیر را از نظر آرایه‌های ادبی بررسی کنید. (۲ مورد کافی است) « بادی که در زمانه بسی شمع‌ها بکشت / هم بر چراغدان شما نیز بگذرد »					

به نام خدا			
سؤالات آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان ماه
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		
طراح: باری	دبیرستان:	سال تحصیلی:	

ردیف

سوالات صفحه سوم

اپلیکیشن آموزشی مای درس

ج) قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب

۰/۵	(الف) ابر ز من حامل سرمایه شد (.....)	۲ ۴
۰/۵	(ب) تا توانی از نیکی کردن میاسا و خود را به نیکوکاری به مردم نمای. (.....)	
۰/۵	(ج) خون تو شرف را سرخگون کرده است. (.....)	
۰/۵	(د) هم مرگ بر جهان شما نیز بگذرد (.....)	
۰/۵	(ن) دیده سیه کرده، شده زهره در (.....)	
۰/۵	(و) از آموختن ننگ مدار تا از ننگ رسته باشی. (.....)	
۰/۵	(ه) شمشیری که بر گلوی تو آمد همه چیز را در کاینات به دو پاره کرد. (.....)	
۰/۵	(ی) زین کاروانسرای بسی کاروان گذشت (.....)	

۰/۲۵	مفهوم کلی بیت « گل به همه رنگ و برازندگی / می کند از پر تو من زندگی » کدام است؟ الف) غرور و تکبر ☐ ب) تواضع و فروتنی ☐	۲ ۵
------	---	-----

۰/۲۵	شاعر در کدام عبارت، از مفهوم « شَرَفُ الْمَكَانِ بِالْمَكِينِ » بهره گرفته است؟ الف) آه، ای مرگ تو معیار! / مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / و آن را بی قدر کرد ... ☐ ب) در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم ... ☐	۲ ۶
------	---	-----

۰/۲۵	بیت «ما بارگه دادیم، این رفت ستم بر ما / بر قصر ستمکاران، گویی چه رسد خذلان؟» یادآور کدام یک از ابیات زیر است؟ الف) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد ☐ ب) چو سرو از راستی برزد عَلم را / ندید اندر جهان تاراج غم را ☐	۲ ۷
------	---	-----

۰/۵	مفهوم عبارت «گندمنمای جو فروش مباش» را بنویسید. (.....)	۲ ۸
-----	---	-----

۱	با توجه به محتوای درس «بیداد ظالمان» و بیت «ای تو رمه سپرده به چوپان گرگ طبع / این گرگی شبان شما نیز بگذرد» منظور از « رمه » و « چوپان گرگ طبع » چه کسانی هستند؟ و پیام اصلی این سروده چیست؟ (.....)	۲ ۹
---	---	-----

۰/۲۵	درباره ارتباط معنایی حدیث « حَاسِبُوا قَبْلَ أَنْ تُحَاسَبُوا » و عبارت زیر توضیح دهید: « و اندر همه کاری داد از خویشتن بده، که هر که داد از خویشتن بدهد، از داور مستغنی باشد. » (.....)	۳ ۰
------	--	-----

۱	درباره ارتباط معنایی و مفهومی «شاد و بی غم بزی که شادی و غم / زود آیند و زود می گذرند» با عبارت زیر توضیح دهید: « هر شادی که بازگشت آن به غم است، آن را شادی مشمر، و به وقت نومیدی امیدوارتر باش و نومیدی را در امید، بسته دان و امید را در نومیدی. » (.....) (.....)	۳ ۱
---	---	-----

شادی، رادی و آزادی شما را آرزومندم

۲۰	جمع نمرات	
----	-----------	--

به نام خدا			
سوال‌های آزمون درس: فارسی (۱)	پایه: دهم	رشته: کلیه رشته‌ها	تاریخ امتحان: آبان‌ماه
نام و نام خانوادگی:	اداره کل آموزش و پرورش استان کرمانشاه		
نام کلاس:	اداره آموزش و پرورش ناحیه ۳		
	طراح: یاری	دبیرستان:	سال تحصیلی:

mydars

پاسخ تشریحی

اپلیکیشن آموزشی مای درس

الف) قلمرو زبانی (۷ نمره) معنی واژه، املائی واژه و دستور

- پاسخ پرسش شماره ۱ الف) گلبُن: بوته یا درخت گل، به‌ویژه بوته گل سرخ (ب) ضایع: تباه، تلف (ج) محنت: اندوه، غم (د) تناور: تنومند، فربه، قوی جثه.
- پاسخ پرسش شماره ۲ الف) سرخی خورشید هنگام صبح، سپیده صبح، فجر (ب) فلق / ب) بی‌اصل، ناممکن، اندیشه باطل (ب) محال.
- پاسخ پرسش شماره ۳ شکل املائی صحیح واژگان: الف) نمط / ب) حضيض.
- پاسخ پرسش شماره ۴ غلط املائی و شکل صحیح آن عبارت الف) ورته: ورطه / عبارت ب) عظمت: عزمت.
- پاسخ پرسش شماره ۵ غلط‌های املائی و شکل صحیح آن (ب) بهر سهمگن: بحر سهمگن / آب عجل: آب اجل.
- پاسخ پرسش شماره ۶ امر: ببینید / مضارع اخباری: می‌بینید.
- پاسخ پرسش شماره ۷ الف) حذف فعل «است = می‌باشد» به قرینه معنایی / ب) حذف فعل «است» به قرینه لفظی.
- پاسخ پرسش شماره ۸ شکل مرتب‌شده مصراع دوم: ماه رخ خود را به (به وسیله) من ببیند = ماه به (به وسیله) من رخ خود را ببیند.
- پاسخ پرسش شماره ۹ الف) «منافع» نقش «متمم» / ب) مکاید (هسته) - خطرناک (وابسته از نوع صفت) - دشمن (وابسته از نوع مضاف‌الیه).
- پاسخ پرسش شماره ۱۰ مترادف واژه «رونق»: اعتبار - درخشش.

ب) قلمرو ادبی (۵ نمره) حفظ شعر، تاریخ ادبیات و آرایه‌های ادبی

- پاسخ پرسش شماره ۱۱ جواب قسمت ب) به جز از علی که آرد پسری ابوالعجایب.
- پاسخ پرسش شماره ۱۲ جواب قسمت الف) که نگین پادشاهی دهد از کرم گدا را.
- پاسخ پرسش شماره ۱۳ جواب قسمت الف): که به ماسوا فکندی همه سایه هما را/ جواب قسمت ب): دل اگر خداشناسی همه در رخ علی بین
- پاسخ پرسش شماره ۱۴ «قابوس نامه» اثر «عنصرالمعالی کیکاووس» / «سیاست‌نامه» اثر «خواجه نظام‌الملک توسی».
- پاسخ پرسش شماره ۱۵ «دیوار» اثر «جمال میرصادقی» است.
- پاسخ پرسش شماره ۱۶ درست شعر سپید «پاسداری از حقیقت» از کتاب «گوشواره عرش» اثر «موسوی گرمارودی» انتخاب شده است.
- پاسخ پرسش شماره ۱۷ جواب قسمت «د» / شیرین‌سخنی: حس آمیزی - خاموش ماند: کنایه از سکوت - گوش: مجاز از شنیدن و شنونده.
- پاسخ پرسش شماره ۱۸ جواب قسمت «ج»: اضافه تشبیهی: تیر جور / بقیه اضافه استعاری: وجدان تاریخ - تن ساحل - لبان اراده.
- پاسخ پرسش شماره ۱۹ جواب قسمت الف): زیرا برای حالت قیام درختان دلیلی غیر واقعی، ادبی و زیبا آورده است.
- پاسخ پرسش شماره ۲۰ جواب قسمت الف): «پرده نیلوفری» استعاره از «آسمان»/ جواب قسمت ب): «همسری کردن» کنایه از «برابری و رقابت»
- پاسخ پرسش شماره ۲۱ یک نمونه جناس: صدف با هدف (جناس ناهمسان = ناقص اختلافی).
- پاسخ پرسش شماره ۲۲ یک نمونه تضاد: داد با بیداد و عادلان با ظالمان.
- پاسخ پرسش شماره ۲۳ باد: استعاره از مرگ / شمع: استعاره از وجود انسان‌های بزرگ / چراغدان: استعاره از زندگی / تلمیح به «کل نفس ذائقة الموت» / شمع و چراغدان و بگشت: تناسب (مراعات نظیر) / باد به شمع و چراغدان بوزد: کنایه از مرگ و نابودی / باد و شمع، باد و چراغ: تضاد.

ج) قلمرو فکری (۸ نمره) معنی و مفهوم نظم و نثر و درک مطلب

- پاسخ پرسش شماره ۲۴ الف) ابر، سرمایه‌اش را که باران است، از من گرفته است. // ب) تا می‌توانی نیکی کن و خودت را فرد نیکوکاری معرفی کن. (ج) خون تو به شرف ارزش داده است. // د) حتماً مرگ به سراغ شما هم خواهد آمد. // ن) دریا، بسیار خشمگین و ترسناک بود (و) از یادگیری، احساس شرم نکن تا از شرمندگی نادانی، رها شوی. // ه) شمشیری که گلوی تو را برید، همه دنیا و موجودات را به دو بخش تقسیم کرد (ی) انسان‌ها و حکومت‌های زیادی به کاروانسرای دنیا آمدند و رفتند.
- پاسخ پرسش شماره ۲۵ مفهوم کلی بیت «گل به همه رنگ و برازندگی / می‌کند از پرتو من زندگی»: الف) غرور و تکبر.
- پاسخ پرسش شماره ۲۶ مفهوم «شرف المکان بالتمکین»: ب) در فکر آن گودالم / که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم
- پاسخ پرسش شماره ۲۷ بیت صورت سؤال یادآور بیت الف) چون داد عادلان به جهان در، بقا نکرد / بیداد ظالمان شما نیز بگذرد.
- پاسخ پرسش شماره ۲۸ مفهوم عبارت: فریب‌کاری و دو رویی.
- پاسخ پرسش شماره ۲۹ رمه: مردم - چوپان گرگ طبع: حاکمان ظالم - پیام اصلی: گذرا بودن و ناپایداری حکومت ظالمان و از بین رفتن ظلم.
- پاسخ پرسش شماره ۳۰ هر دو عبارت به رعایت عدالت و انصاف تأکید دارند: زیرا با این کار به حسابرسی و قضاوت دیگران نیازی نداریم.
- پاسخ پرسش شماره ۳۱ هر دو عبارت بر گذرا بودن و ناپایداری خوشی و ناخوشی‌های زندگی اشاره دارند و به ما یادآور می‌شوند که آمدن این غم و شادی‌ها روال طبیعی دنیاست و نباید فریب شادی‌ها را بخوریم و از غم‌ها خیلی غمگین نشویم؛ زیرا هر دو رفتنی هستند.